

STARPTAUTISKĀS AKTIVITĀTES – STRATĒĢISKA PIEEJA

**Paskaidrojošs dokuments par EFSA stratēģisko pieeju tās starptautiskajām
aktivitātēm**

Sagatavots Romā, Itālijā
2009. gada 29. janvārī.

Parakstīja:

Diána Bánáti,
priekšsēdētāja.

Starptautiskās aktivitātes – stratēģiska pieeja

1. 2006. gadā EFSA valde noteica EFSA starptautisko aktivitāšu turpmāko attīstību kā vienu no galvenajiem ieteikumiem, kas izriet no saskaņā ar dibināšanas regulas¹ 61. pantu veiktā ārējā novērtējuma ziņojuma.

2

2. EFSA valdes 2008. gada 18. decembrī pieņemtajā Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (EFSA) stratēģiskajā plānā 2009. – 2013. gadam ir noteikti vissvarīgākie izmaiņu virzītājspēki, tostarp globalizācija, intensīvāka inovācija, ar ilgstpējību un klimata pārmaiņām saistīti jautājumi, kā arī sociālas un politiskas pārmaiņas, kas varētu ietekmēt EFSA turpmāko darbību. Lai risinātu šos jautājumus, šajā plānā ir uzsvērtā nepieciešamība pēc plašākiem starptautiskiem sakariem un sadarbības.

3. ES ir pasaulē lielākā pārtikas produktu eksportētāja un otra lielākā to importētāja, kā arī tā lielā apjomā tirgo lauksaimniecības izejvielas³. Gan pasaules tirdzniecība, gan biežāka ceļošana, gan migrācija – tie visi ir faktori, kas, iespējams, veicina jauna vai atkārtota riska (piemēram, govju sūklveida encefalopātijas (GSE)) izplatīšanos starptautiskā mērogā. Pārtikas un dzīvnieku barības ķēdes riska globālais raksturs bija īpaši redzams Ātrās reaģēšanas sistēmas 2007. gada statistikā⁴ attiecībā uz pārtiku un dzīvnieku barību, kas satur informāciju par aptuveni 7300 saņemtiem paziņojumiem attiecībā uz Kopienā importēto pārtiku un dzīvnieku barību. Pasaules tirdzniecība ne tikai rada izaicinājumus riska vadītājiem, bet arī uzsver nepieciešamību pēc riska novērtētāju sadarbības starptautiskā mērogā.

4. EFSA jāpilda tās misija palīdzēt riska vadītājiem Eiropas mērogā un dalībvalstīs, lai aizsargātu veselību un saglabātu uzticību Eiropas pārtikas piegādes ķēdei. Lai sekmētu tās pamatdarbību, EFSA pilnībā jāiesaistās starptautiskā mērogā, jāizprot globālie izaicinājumi pārtikas nekaitīguma jomā, jāspēj noteikt potenciālos riskus, kā arī vākt, salīdzināt un apmainīties ar informāciju un datiem, apzinoties savstarpējās saziņas iespējas, veidojot pienācīgu sadarbību un nodrošinot saskaņotu rīcību gan starptautisku, gan trešo valstu organizāciju vidū.

5. Izstrādājot EFSA pieeju tās starptautiskajām aktivitātēm, ir ņemts vērā tiesiskais un institucionālais konteksts, kura ietvaros tā darbojas. Lai īstenotu EFSA dibināšanas regulas 22. un 23. pantā minēto vispārējo misiju un uzdevumus, kā arī tās pamatdarbību, EFSA ir nepieciešama piekļuve plašākai globāli pieejamai zinātniskās informācijas un ar riskiem saistītu datu bāzei, kā arī tai jāiesaistās starptautiski atzītu riska novērtējuma metožu izstrādē un izmantošanā. Saskaņā ar 23. pantu⁵, ja Komisija pieprasa, tad EFSA jāsniedz zinātniska un tehniska palīdzība, lai uzlabotu sadarbību starp Kopienas, kandidātvalstīm, starptautiskajām organizācijām un trešajām valstīm sfērās, kas ir tās misijas jomā. Atbilstoši 33. panta 1. un 2. punktam, EFSA jāsadarbības ar kandidātvalstīm, trešajām valstīm vai starptautiskām organizācijām, lai meklētu, vāktu,

¹ EFSA valdes ieteikumi pēc saskaņā ar Regulas 178/2002 61. pantu veiktu EFSA aktivitāšu novērtēšanas.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 178/2002 (2002. gada 28. janvāris), ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu.

³ Galvenie tirdzniecības partneri ir ASV, Eiropas valstis ārpus ES, Krievija, Ķīna, Brazīlija, Argentīna, Taizeme, Indija un Vjetnama – avots: ES Pārtikas un dzīvnieku rūpniecības konfederācijas (CIAA) dati un tendences 2006. gadā.

⁴ ⁴Regulas 178/2002 50. panta 3. punkts, skatīt http://ec.europa.eu/food/food/rapidalert/index_en.htm.

⁵ 23. panta i) apakšpunkts savukārt nosaka – ja Komisija pieprasa, tad jāsniedz zinātniska un tehniska palīdzība, lai uzlabotu sadarbību starp Kopienas, kandidātvalstīm, starptautiskajām organizācijām un trešajām valstīm sfērās, kas ir tās misijas jomā.

salīdzinātu, analizētu un apkopotu attiecīgos zinātniskos un tehniskos datus sfērās, kas ir tās misijas jomā⁶. 49. pantā⁷ ir īpaši paredzēts, ka EFSA jāsadarbojas ar valstīm, kas noslēgušas nolīgumus ar Eiropas Kopienu, saskaņā ar kuriem tās ir pieņēmušas un piemēro Kopienas tiesību aktus (piemēram, Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas/Eiropas Ekonomikas zonas (EBTA/EEZ) valstis).

6. Papildus tam citas Eiropas tiesību normas un politikas – piemēram, pirmspievienošanās programmas, kopīgi nolīgumi starp Eiropas Kopienu un ASV par sadarbības izveidi zinātniskajos un tehniskajos jautājumos, nolīgumi par zinātnisku un tehnisku sadarbību utt. – nosaka ietvaru EFSA sadarbībai ar trešo valsti vai starptautiskām organizācijām.

7. Daudzās pārtikas un barības nekaitīguma, fitosanitārās un sanitārās jomās Eiropas Komisija ir institucionāli un juridiski kompetenta pārstāvēt Eiropas Kopienu starptautiskos forumos. Šie juridiski un institucionāli noteiktie pienākumi regulē atbalstu Komisijas darbam zinātniskos un tehniskos jautājumos, piedaloties starpvaldību sarunās, piemēram, Pasaules Dzīvnieku veselības organizācijas (OIE), Starptautiskās augu aizsardzības konvencijas (SAAK), Eiropas un Vidusjūras Augu aizsardzības organizācijas (EPPO), Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO), Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO), Pasaules Veselības organizācijas (PVO) un ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas (FAO) ietvaros. Svarīgi, lai Komisijas un tādējādi arī Eiropas nostāja būtu balstīta uz pamatīgu zinātnisku un tehnisku atbalstu, kas sagatavots, pilnībā ņemot vērā starptautisko informāciju, pierādījumus, datus un riska novērtējuma praksi.

8. Riska novērtējumus, citus vērtējumus, datu un informācijas ieguvu un analīzi veic starptautiskas komitejas un citas iestādes, un it īpaši FAO/PVO, ESAO, OIE un SAAK pārraudzībā esošās iestādes tiek izmantotas kā starptautiski atskaite punkti un kalpo kā pamats starptautiskajā tirdzniecībā izmantotajiem standartiem. Svarīgi, lai tās pilnībā atspoguļotu riska novērtējumu, jo šis risks attiecas uz Eiropu, un pastāv acīmredzama nepieciešamība pēc Eiropas ieguldījuma šādos novērtējumos un izmantotajās riska novērtējuma metodēs. Atbilstoši savām pilnvarām un institucionālajam ietvaram, EFSA jāspēj veicināt starptautiskās riska novērtējuma aktivitātes un jāmācās no tām, kā arī tai pilnībā jāiesaistās starptautiskajās zinātnieku aprindās.

9. EFSA jau ir ieviesusi stratēģiju sadarbības īstenošanai ar dalībvalstīm⁸, par ko tā nesen valdei sniedza starpposma pārskatu.⁹ Šīs aktivitātes rezultātā gūtā pieredze ir palīdzējusi EFSA apsvērt sadarbību starptautiskā mērogā.

⁶33. panta 1. punkts. Iestāde meklē, vāc, salīdzina, analizē un apkopo attiecīgos zinātniskos un tehniskos datus sfērās, kas ir tās misijas jomā. Tas jo īpaši attiecas uz datu vākšanu par: a) pārtikas patēriņu un cilvēku pakļautību riskam, kas saistīts ar pārtikas patēriņu; b) bioloģiskā riska sastopamību un izplatību; c) piesārņotājiem pārtikā un barībā; d) atliekām.

33. panta 2. punkts. Šī panta 1. punkta mērķiem iestāde strādā ciešā sadarbībā ar visām organizācijām, kas darbojas datu vākšanas sfērā, tostarp organizācijām no kandidātvalstīm, trešajām valstīm vai starptautiskām organizācijām.

⁷ 49. pants. Iestādes darbībā var iesaistīties valstis, kas noslēgušas nolīgumus ar Eiropas Kopienu, saskaņā ar kuriem tās ir pieņēmušas un piemēro Kopienas tiesību aktus jomā, uz ko attiecas šī regula.

Ievērojot attiecīgos minēto līgumu noteikumus, izstrādā kārtību, jo īpaši precizējot, kā un cik lielā mērā minētās valstis piedalīsies iestādes darbā, tostarp noteikumus par dalību iestādes vadīto tīklu darbībā, iekļaušanu to kompetento organizāciju sarakstā, kurām iestāde var uzticēt zināmus uzdevumus, par finanšu ieguldījumiem un personālu.

⁸ ES dalībvalstu un EFSA Sadarbības un kontaktu tīkla veidošanas stratēģija, 2006. gada decembris, EFSA tīmekļa vietne, skatīt <http://www.efsa.europa.eu/en/keydocs/docs/msstrategy.pdf>.

⁹http://www.efsa.europa.eu/cs/BlobServer/DocumentSet/mb181208_item8_doc6a_Interim_review.pdf?ssbinary=true, ES dalībvalstu un EFSA Sadarbības un kontaktu tīkla veidošanas stratēģijas starpposma pārskats

10. EFSA kā stabilai organizācijai savlaicīgi jāizklāsta savs skatījums un galvenie mērķi saistībā ar tās starptautiskajām aktivitātēm. Darbības pirmo sešu gadu laikā EFSA jau ir izveidojusi uz *ad hoc* pamata ciešus sakarus ar tām organizācijām trešajās valstīs un starptautiskā mērogā, kuru aktivitātes ietver EFSA atbildības jomās esošās darbības un kas dibina personīgus sakarus ar galvenajiem zinātniekiem visā pasaulē.

11. Šī dokumenta mērķis ir nodrošināt stratēģisku pieeju EFSA starptautiskajām aktivitātēm, un tajā ir izklāstīti EFSA mērķi un prioritātes, lai nostiprinātu tās pašreizējo darbu un noteiktu turpmākās iniciatīvas.

EFSA starptautisko aktivitāšu mērķi

12. Lai EFSA varētu veikt tās vispārējo riska novērtējumu un īstenot komunikācijas mērķi, palīdzēt ES riska vadītājiem un nodrošināt visstingrāko zinātnisko pamatu pasākumiem, kas vērsti uz veselības aizsardzību un uzticības saglabāšanu Eiropas pārtikas sistēmai, tā ir noteikusi četrus zemāk minētos galvenos mērķus saistībā ar starptautiskajām aktivitātēm.

I Sniegt atbalstu ES tās starptautisko saistību izpildē.

13. EFSA sniedz atbalstu Komisijai tās starptautisko programmu un saistību izpildē. EFSA kopā ar Komisiju ir noteikusi un prioritāri sagrupējusi galvenās kodeksa komitejas, kurām var būt nepieciešams EFSA atbalsts.¹⁰ Jo īpaši EFSA eksperti iesaistās Kodeksa *ad hoc* starpvaldību darba grupās antibakteriālās rezistences jautājumos un to pārtikas produktu jautājumos, kas iegūti ar biotehnoloģijām, kā arī sniedz palīdzību komitejām. Papildus palīdzībai, ko EFSA sniedz Kopienai, tās saistība ar Pārtikas kodeksu (*Codex Alimentarius*) ļauj tai paredzēt PVO/FAO starptautisko riska novērtējuma iestāžu zinātniskās aktivitātes, jo daudzas no šo iestāžu iniciatīvām tiek uzsāktas saskaņā ar minēto kodeksu.

14. EFSA ir arī palīdzējusi Komisijai, sniedzot atbalstu sarunās ar PTO, EPPO, SAAK, OIE, PVO, FAO un divpusējās sarunās ar trešajām valstīm, nodrošinot zinātnisko pamatu Kopienas nostājai, lai īstenotu galveno mērķi – palīdzētu Kopienai izpildīt tās starptautiskās saistības.

15. Kopiena īsteno vairākas divpusējas un daudzpusējas aktivitātes, kas attiecas uz EFSA darbībām un pienākumiem, piemēram, saskaņā ar Transatlantiskās ekonomikas partnerību izstrādātās iniciatīvas, jo īpaši riska novērtējuma dialogs un globālo riska novērtējuma dialogs, kurā EFSA jau ir piedalījusies.

16. EFSA ir palīdzējusi Komisijai īstenot zinātniskās apmācības programmas *Mercosur* valstīs un Āzijā, kuru mērķis ir veidot labāku izpratni par riska novērtēšanu un radīt plašākas riska novērtēšanas iespējas, un, visbeidzot, palīdzējusi importētājvalstīm izprast EFSA riska pārvaldības pasākumu zinātnisko pamatu un rast iespējas īstenot šos pasākumus. Piemēram, pēc Komisijas pieprasījuma EFSA nesen sadarbojās ar Krievijas ekspertiem, palīdzot tiem gūt jaunu pieredzi un labāk izprast zinātnisko pamatu, uz ko balstīti pesticīdu atlieku maksimālie līmeņi Eiropā.

17. ES paplašināšanas procesa ietvaros EFSA sadarbojas ar kandidātvalstīm un pirmspievienošanās valstīm, lai veicinātu izpratni par iestādes darbu, dalītos zināšanās un pieredzē, veidotu informācijas apmaiņas mehānismus un iesaistītu valsts iestādes krīzes koordinācijas pasākumos. EFSA sadarbībā ar Komisiju ir iesaistījusies Eiropas Kaimiņattiecību programmā un pašlaik strādā kopā ar Horvātiju, Turciju un bijušo Dienvidslāvijas Republiku Maķedoniju, un piecām Rietumbalkānu potenciālajām kandidātvalstīm (Serbiju, Albāniju, Melnkalni, Kosovu un Bosniju un Hercegovinu)¹¹. Šīs aktivitātes skar visas EFSA darbības jomas, un EFSA turpinās sniegt atbalstu Komisijai šo programmu īstenošanā, lai nostiprinātu zinātnisko sadarbību un kontaktu tīklu veidošanu.

¹⁰ Kodeksa komitejas pesticīdu atlieku, pārtikas piesāpātāju, pārtikas piedevu, pārtikas higiēnas, analīzes un paraugu ņemšanas metožu, īpašam uzturam paredzētas barojošas pārtikas jautājumos.

¹¹ Pirmspievienošanās palīdzības instruments (IPA),

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:210:0082:0093:LV:PDF>

Galvenās iniciatīvas

- Daudzpusējā līmenī

- Kopā ar Komisiju noteikt un prioritāri sadalīt atbalstu ES delegācijām starptautiskajās starpvaldību sanāksmēs, piemēram, Kodeksa starpvaldību darba grupām, bet arī, ja tas ir nepieciešams, EPPO, SAAK, OIE, Eiropas Padomes, ESAO un saistītu sagatavošanās aktivitāšu īstenošanai¹².
- Lai izveidotu stabilāku pamatu sadarbībai ar starptautiskām organizācijām, kopā ar Komisiju izziņāt potenciālu EFSA aktivitāšu pienācīgai izstrādei, pārskatot esošos nolīgumus par pieaugošo zinātniskās un tehniskās informācijas apmaiņu.

- Divpusējā līmenī

- Noteikt un prioritāri sadalīt atbalstu Kopienas aktivitātēm, un jo īpaši tām, kas ir saistītas ar transatlantisko dialogu par riska novērtēšanu un globālo dialogu par riska novērtēšanu¹³, kā arī pievienošanās un kaimiņattiecību programmām.
- Juridiskā un institucionālā regulējuma ietvaros strādāt kopā ar Komisiju, lai noteiktu pienācīgu pamatu sadarbībai ar šīm iestādēm, kas veic EFSA pienākumiem līdzīgus uzdevumus trešajās valstīs sadarbības veicināšanai un informācijas apmaiņai attiecībā uz uzdevumiem, kas ietilpst EFSA darbības jomās.¹⁴

II   Sniegt piekļuvi starptautiskiem zinātniskiem datiem un informācijai, lai nodrošinātu stingru pamatu riska novērtēšanai un potenciāla riska konstatēšanai.

18.   Papildus EFSA sadarbībai un kontaktu tīklu veidošanai ar dalībvalstīm un, ņemot vērā daudzu risku globālo raksturu, EFSA jau sadarbojas ar starptautiskām un trešo valstu organizācijām. Mērķis ir ar kontaktu tīklu izveides starpniecību dalīties ar zināšanām, atvieglojot piekļuvi zinātniskajām atziņām, datiem, labajai praksei un pētniecības vidēm ārpus Eiropas, ļaujot EFSA pakāpeniski sasniegt zinātnisku izcilību un saskaņotību, kamēr tiek veicināta sinerģija globālā mērogā.

19.   Kā tas ir paredzēts dibināšanas regulā (33. pants), EFSA veidos sadarbību, lai nodrošinātu datu un informācijas ieguvī tādās jomās kā pārtikas patēriņš, bioloģiskā riska sastopamība un izplatība, piesārņotāji pārtikā un barībā un atliekas, kā arī lai iegūtu citus tās pilnvaru īstenošanai nepieciešamos datus. Šajā sakarā EFSA jau ir iesaistījusies regulārās daudzpusējās aktivitātēs. Piemēram, ar Starptautiskās pārtikas ķīmikāliju nekaitīguma sadarbības grupas starpniecību EFSA ir varējusi īstenot informācijas apmaiņu saistībā ar bisfenolu A un melamīnu, cieši sadarbojoties ar Eiropas Komisiju, aģentūru „Austrālijas un Jaunzēlandes Pārtikas standarti”, federālo departamentu „Health Canada”, Japānas Pārtikas nekaitīguma komisiju, ASV Pārtikas un zāļu pārvaldi (USFDA) un Jaunzēlandes Pārtikas nekaitīguma iestādi (NZFSA). Šādas platformas kalpos kā svarīgi forumi turpmākās sadarbības attīstībai un informācijas, datu un pieredzes apmaiņai.

20.   EFSA arī veicinās sadarbību ar starptautiskām organizācijām un trešo valstu aģentūrām, lai noteiktu potenciālo risku un riska situāciju izmaiņas. Šāda rīcība, piemēram, sadarbība ar PVO, OIE un FAO putnu gripas gadījumā, ir palīdzējusi paredzēt globālā riska ietekmi Eiropā. Šāda sadarbība būs īpaši nozīmīga nākotnē, vērsoties pret jaunu vai atkārtotu risku, ko izraisa pasaules tirdzniecība, ceļošana un migrācija starptautiskā mērogā, klimata pārmaiņas un jaunas tehnoloģijas. EFSA jau ir organizējusi apvienoto konferenci ar PVO un FAO dalību, lai izskatītu jaunus jautājumus, kas radušies saistībā ar klimata pārmaiņu ietekmi uz pārtikas nekaitīgumu un uzturu. EFSA ir arī PVO Starptautiskā pārtikas nekaitīguma iestāžu tīkla INFOSAN dalībiece un ir iesaistīta tā ārkārtas procedūrās. EFSA iespējas nodrošināt zinātnisku atbalstu ārkārtas jeb krīzes situācijās tiks ievērojami uzlabotas, veidojot sakarus un sadarbību ar starptautiskām organizācijām, lai nodrošinātu tūlītēju piekļuvi datiem un citai informācijai.

¹² Piemēram, sniegt palīdzību Komisijai, nodrošinot zinātnisku vai tehnisku konsultāciju par dažādām nostājām pirms starptautiskām sanāksmēm.

¹³ Ietver transatlantiskās partnerības valstis un papildus vēl citas trešo valstu riska novērtēšanas iestādes.

¹⁴ Nolīgums starp Kopienas un, piemēram, Jaunzēlandi, Austrāliju utt.

21. Divpusējā līmenī EFSA līdz šim ir noslēgusi vienu oficiālu līgumu, lai veicinātu informācijas apmaiņu ar USFDA¹⁵, kas, pirmkārt, paredz konfidencialitātes noteikumu ievērošanu. Tādējādi informācijas plūsma ir pieaugusi. Šis līgums ir daļa no Transatlantiskās ekonomikas partnerības īstenošanas pasākumiem¹⁶. EFSA paredz, ka papildu nolīgumi var būt noderīgi, un kopā ar Eiropas Komisiju izziņās to iespējamību, tai skaitā EFSA dibināšanas regulas un tādu pieejamu sadarbības tiesību instrumentu ietvaros, kas pastāv Eiropas līmenī trešo valstu un starptautisko organizāciju vidū saistībā ar zinātni un tehnoloģiju.

Galvenās iniciatīvas

- Īstenot pasākumus prioritārajās jomās, izmantojot spēkā esošos tiesību instrumentus, lai izveidotu un nodrošinātu stabilu pamatu datu un citas informācijas apmaiņai ar attiecīgām starptautiskām un trešo valstu organizācijām, kā mērķis ir nodrošināt visaptverošu pamatu to riska novērtējumiem un ar potenciālu risku saistītām aktivitātēm.
- Izveidot starptautisku sadarbību un izpētīt mehānismus ātras informācijas un datu apmaiņas veicināšanai, lai uzlabotu EFSA iespējas sniegt atbalstu riska vadītājiem ārkārtas situācijās.

III Piedalīties starptautiska mēroga riska novērtēšanā.

22. Vairākas starptautiskas organizācijas veic riska novērtējumus tajās pašās jomās, kurās to dara EFSA. EFSA jau piedalās riska novērtēšanas aktivitātēs starptautiskā mērogā, jo vairāki Eiropas vadošie zinātnieki, kuri darbojas EFSA ekspertu grupās un komitejā, kā arī tās darbinieki ir iesaistījušies starptautisko riska novērtēšanas komiteju aktivitātēs un JEMRA, JMPR, JECFA darba grupu aktivitātēs. Tāpat EFSA eksperti tiek aicināti privātpersonas statusā piedalīties OIE, SAAK, PVO, EPPO un ESAO īstenotajās riska novērtēšanas aktivitātēs. Šāda iesaistīšanās būs svarīga arī turpmāk, ja komitejai jāņem vērā Eiropas metodes, dati un labā prakse, un ja EFSA, veicot savu darbu, jābūt pilnībā informētai par šo komiteju aktivitātēm.

23. EFSA ņem vērā minēto iestāžu atzinumus, vienlaikus turpinot aplūkot attiecīgo jautājumu no Eiropas skatu punkta, lai nodrošinātu, ka no šī procesa izrietošā EFSA zinātniskā konsultācija kopumā būtu neatkarīga un attiecināma Eiropas kontekstā. EFSA ir organizējusi sarunas ar šīm iestādēm, lai noteiktu, kā īstenot riska novērtējumu, informācijas un datu apmaiņu, piemēram, (ar JECFA par aflatoksīnu) un izmantot to abpusēja labuma gūšanai. EFSA ir izveidojusi ciešas darba attiecības ar minēto iestāžu sekretariātiem, lai nodrošinātu, ka ikviena no tām ir pilnībā informēta par pārējo iestāžu aktivitātēm. Rezultātā šo aktivitāšu nostiprināšana palīdzēs izvairīties no darbību dublēšanās, kā arī tiks mazinātas nevajadzīgas atšķirības.

24. EFSA tieši pirms publicēšanas un saskaņā ar embargo ir iepriekš darījusi zināmus riska novērtējumus tajās jomās, kur pastāv vislielākā iespēja veidot starptautisku sadarbību ar USFDA, ASV Lauksaimniecības departamenta (USDA), aģentūras „Austrālijas un Jaunzēlandes Pārtikas standarti” (FSANZ), ASV Vides aizsardzības aģentūras (USEPA), Japānas Pārtikas nekaitīguma komisijas, federālā departamenta „Health Canada”, PVO, OIE un FAO starptautiskajām iestādēm.

25. Sadarbība ar starptautiskajām organizācijām arī ir veidota, balstoties uz īpašiem jautājumiem. Piemēram, EFSA ir cieši sadarbojusies ar PVO jautājumos, kas saistīti ar *Enterobacter sakazakii* klātbūtni zīdaiņiem paredzētajā mātes piena aizstājējā, un strādājusi kopā ar PVO un Eiropas Slimību profilakses un kontroles centru (ECDC) antibakteriālās rezistences jautājumos. Gadījumos, kad trešā valsts veic ievērojamu riska novērtēšanas darbu, EFSA iesaista attiecīgos ekspertus tās sākotnējās sarunās, vienlaikus nodrošinot izrietošā zinātniskā atzinuma vispārēju neatkarību. Kā piemēru var minēt zinātniskās komitejas darbu pie dzīvnieku klonēšanas, kur EFSA iesaistīja FDA ekspertu darba grupu sākotnējās sarunās.

26. Organizējot kolokvijus un konferences, EFSA ir varējusi dalīties ar starptautiskiem ekspertiem zināšanās un pieredzē, kā arī pārrunāt galvenos riska novērtēšanas un zinātniskos jautājumus, un ar šī dialoga starpniecību

¹⁵ EFSA and FDA Strengthen Cooperation in Food Safety, EFSA tīmekļa vietne, 2007. gada jūlijs, skatīt http://www.efsa.europa.eu/EFSA/efsa_locale-1178620753812_1178621165446.htm

¹⁶ Transatlantic Economic Partnership, http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2003/october/tradoc_111712.pdf

mb 29.01.09., 8. punkts, doc 5 – Starptautiskās aktivitātes

ir izveidojusi pamatu vienprātībai par pieejām un metodēm, piemēram, saistībā ar vides riska novērtējumu, riska un ieguvumu novērtējumu, kas attiecas uz kancerogēnām un genotoksiskām vielām.

27. EFSA turpinās balstīt savu darbu uz šīm aktivitātēm ar mērķi ietekmēt tās, ieguldīt tajās un mācīties no tām, paplašinot diskusijas starptautiskos riska novērtēšanas forumos, veicinot metožu un vadlīniju saskaņotību un saglabājot savu vadošo pozīciju starptautiskās riska novērtēšanas jomā.

28. Īstenojot starptautisko sadarbību, EFSA paredzēs jaunas riska novērtēšanas metodes un noteiks jaunu zinātnisko zināšanu un tehnoloģiju piemērotību pašreizējai riska novērtēšanas praksei.

Galvenās iniciatīvas

- Attiecīgos gadījumos paplašināt esošo sadarbību ar JECFA, JMPR, JEMRA, OIE, SAAK, EPPO un trešo valstu aģentūrām saistībā ar tādām aktivitātēm kā riska novērtēšanas plānošana, aicinājumi apkopot datus un dalīties ar riska novērtējumu izstrādei izmantoto informāciju.
- Noteikt nākamās riska novērtēšanas prioritātes starptautiskā mērogā un pilnībā izmantot starptautisko, trešo valstu un reģionālo iestāžu veiktos riska novērtējumus, vienlaikus saglabājot Eiropas zinātnisko konsultāciju neatkarību.
- Sadarbībā ar Komisiju noteikt un prioritizēt EFSA iesaistīšanos minētajās iniciatīvās, piemēram, riska novērtēšanas vadlīniju izstrādē un riska novērtēšanas metožu saskaņošanā starptautiskā mērogā.

IV Veicināt saskaņotību riska komunikācijas jomā un vairo izpratni par EFSA aktivitātēm starptautiskā mērogā.

29. EFSA ar komunikāciju un informatīvajiem pasākumiem saistītās starptautiskās aktivitātes ir vērstas uz diviem galvenajiem mērķiem: veidot plašāku sadarbību, lai izskaidrotu un vairotu izpratni par EFSA nozīmi zinātniska pamata nodrošināšanā Eiropas Kopienas pasākumiem pārtikas un barības nekaitīguma, uztura, dzīvnieku veselības un labturības, augu veselības un augu aizsardzības jomās.

30. Lai nodrošinātu lielāku saskaņotību, EFSA ir attīstījusi sadarbību riska komunikācijas jomā ar valsts pārtikas nekaitīguma iestādēm Eiropā kopš 2003. gada.

31. Tāpat EFSA ir sākusi veidot sakarus ar trešo valstu un starptautisko iestāžu komunikācijas departamentiem un veic informācijas apmaiņu, kā arī dalās ar pieredzi jautājumos, kam noteikts starptautisks raksturs.

32. Šī darba pamatā ir EFSA sistēma, ar kuras palīdzību uzticami partneri tiek iepriekš informēti par atlasītiem riska novērtējumiem un preses materiāliem tieši pirms publicēšanas. Sistēmas mērķis ir informēt starptautiskos partnerus par gaidāmiem publiskiem paziņojumiem un veicināt riska komunikācijas pieejas saskaņotību, piemēram, risinot jautājumus, kam starptautiskie plašsaziņas līdzekļi pievērš īpašu uzmanību, piemēram, par aspartāmu.

33. EFSA ir piedalījies starptautiskās konferencēs par riska komunikāciju, lai dalītos ar pieredzi, noteiktu labo praksi un veicinātu savstarpēju sapratni. EFSA paplašinās šo savstarpējo sadarbību, turpinot attīstīt tīklus ar starptautisko un trešo valstu organizāciju komunikācijas un informatīvajiem departamentiem, kuru darbības jomas ir līdzīgas EFSA darbības jomām.

34. Īstenojot komunikācijas aktivitātes, EFSA turpinās veicināt informētību un paplašināt izpratni par EFSA nozīmi un sasniegtajiem rezultātiem starptautiskā mērogā, kā arī vairo tā zinātniskā pamata ticamību, uz kuru balstoties, Eiropā tiek veikti pasākumi EFSA darbības jomu ietvaros.

Galvenās iniciatīvas

mb 29.01.09., 8. punkts, doc 5 – Starptautiskās aktivitātes

- EFSA turpinās paplašināt esošās komunikācijas aktivitātes, kas ir saistītas ar riska novērtēšanas aktivitātēm, kuras tiek īstenotas kopā ar starptautiskajiem partneriem savstarpēju un globālu interešu jomās, daloties ar informāciju un mācoties par komunikācijas aktivitātēm, kā arī attīstot labo praksi.
- EFSA turpinās attīstīt savu esošo informācijas apmaiņas praksi, tai skaitā tādas darbības kā iepriekšēja informēšana par īpašiem jautājumiem un agra brīdināšana par galvenajiem publiskajiem paziņojumiem pirms to publicēšanas, dalīšanās ar informāciju un sakaru uzturēšana ar partneriem saistībā ar potenciāliem un aktuāliem jautājumiem attiecībā uz EFSA darbību, šiem jautājumiem parādoties plašsaziņas līdzekļos un tiešsaistes informācijas avotos.
- EFSA palīdzēs veicināt starptautiskas platformas izveidi informācijas un pieredzes apmaiņai un kopīgas prakses un vadlīniju izstrādei, lai palīdzētu nodrošināt saskaņotību riska komunikācijas jomā.

Pārskatīšanas grafiks un process

35. Šis dokuments veidos pamatu detalizētai tādu starptautisko aktivitāšu plānošanai, kas būs iekļautas EFSA ikgadējos pārvaldības plānos, kā arī sarunām ar Komisiju par starptautisko aktivitāšu attīstīšanu attiecīgā juridiskā un institucionālā regulējuma ietvaros. Tas tiks pārskatīts pēc diviem ar pusi gadiem vai pēc nepieciešamības, atspoguļojot jebkādu EFSA stratēģiskā plāna 2009.–2013. gadam pārskatos ietverto informāciju.

I pielikums

Terminu glosārijs

ECDC	Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs
EPPO	Eiropas un Vidusjūras Augu aizsardzības organizācija
FAO	ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācija
FSANZ	Aģentūra „Austrālijas un Jaunzēlandes Pārtikas standarti”
IPCC	Klimata pārmaiņu starpvaldību padome
SAAK	Starptautiskā augu aizsardzības konvencija
JECFA	Apvienotā FAO/PVO pārtikas piedevu ekspertu komiteja
JEMRA	Apvienotās FAO/PVO ekspertu sanāksmes par mikrobioloģiskā riska novērtējumu
JMPR	Apvienotās FAO/PVO sanāksmes par pesticīdu atliekām
KPC	Kopīgais pētniecības centrs
NZFSA	Jaunzēlandes Pārtikas nekaitīguma iestāde
ESAO	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
OIE	Pasaules Dzīvnieku veselības organizācija
USDA	ASV Lauksaimniecības departaments
USEPA	ASV Vides aizsardzības aģentūra
USFDA	ASV Pārtikas un zāļu pārvalde
PVO	Pasaules Veselības organizācija
PTO	Pasaules Tirdzniecības organizācija

Galvenās iniciatīvas, pasākumi un panākumu rādītāji saistībā ar dokumentu „EFSA starptautiskās aktivitātes – stratēģiska pieeja”

Šis pielikums satur informāciju par vidēja termiņa aktivitātēm, kas paredzētas, lai īstenotu katram dokumenta „EFSA starptautiskās aktivitātes – stratēģiska pieeja” mērķim noteiktās galvenās iniciatīvas. Tās katru gadu tiks pārskatītas un iekļautas ikgadējos pārvaldības plānos.

I mērķis – sniegt atbalstu ES tās starptautisko saistību izpildē – daudzpusējā līmenī		
Galvenās iniciatīvas	Pasākumi	Panākumu rādītāji
Daudzpusējā līmenī Kopā ar Komisiju noteikt un prioritāri sadalīt atbalstu ES delegācijām starptautiskajās starpvaldību sanāksmēs, piemēram, Kodeksa starpvaldību darba grupām, bet arī, ja tas ir nepieciešams, EPPO, SAAK, OIE, Eiropas Padomes, ESAO un saistītu sagatavošanās aktivitāšu īstenošanai¹⁷. Lai izveidotu stabilāku pamatu sadarbībai ar starptautiskām organizācijām, kopā ar Komisiju izzināt potenciālu EFSA aktivitāšu pienācīgai izstrādei, pārskatot esošos nolīgumus par pieaugošo zinātniskās un tehniskās informācijas apmaiņu.	Daudzpusējā līmenī Iesaistīties sarunās ar Eiropas Komisiju par prioritātēm un izstrādāt saskaņotu sistēmu, kuras ietvaros būtu izklāstīta EFSA dalība un palīdzība, kā arī kopā ar Komisiju noteiktās aktivitātes, lai veidotu EFSA pamatu zinātniskas un tehniskas informācijas apmaiņai starptautiskā kontekstā – 2009. gada beigās.	Daudzpusēji Sistēma ir saskaņota un ieviesta.

---

¹⁷ Piemēram, sniegt palīdzību Komisijai, nodrošinot zinātnisku vai tehnisku konsultāciju par dažādām nostājām pirms starptautiskām sanāksmēm.

I mērķis – sniegt atbalstu ES tās starptautisko saistību izpildē – divpusējā līmenī		
Galvenās iniciatīvas	Pasākumi	Panākumu rādītāji
- Divpusējā līmenī Noteikt un prioritāri sadalīt EFSA atbalstu Kopienas aktivitātēm, un jo īpaši tām, kas ir saistītas ar transatlantisko dialogu par riska novērtēšanu un globālo dialogu par riska novērtēšanu¹⁸, kā arī pievienošanās un kaimiņattiecību programmām. Juridiskā un institucionālā regulējuma ietvaros strādāt kopā ar Komisiju, lai noteiktu pienācīgu pamatu sadarbībai ar šīm iestādēm, kas veic EFSA pienākumiem līdzīgus uzdevumus trešajās valstīs sadarbības veicināšanai un informācijas apmaiņai attiecībā uz uzdevumiem, kas ietilpst EFSA darbības jomās. ¹⁹	Pasākumi divpusējā līmenī Iesaistīties sarunās ar Eiropas Komisiju par prioritātēm un izstrādāt saskaņotu sistēmu, lai izveidotu EFSA pamatu zinātniskas un tehniskas informācijas apmaiņai divpusējā kontekstā – 2009. gada beigās.	Divpusēji Sistēma ir saskaņota un ieviesta.

¹⁸ Ietver transatlantiskās partnerības valstīs un papildus vēl citas trešo valstu riska novērtēšanas iestādes.

¹⁹ piemēram, tādus nolīgumus, kas noslēgti starp Kopienu un Jaunzēlandi, Austrāliju utt

II mērķis – sniegt piekļuvi starptautiskiem zinātniskiem datiem un informācijai, lai nodrošinātu stingru pamatu riska novērtēšanai un potenciāla riska konstatēšanai		
Galvenās iniciatīvas	Pasākumi	Panākumu rādītāji
Īstenot pasākumus prioritārajās jomās, izmantojot spēkā esošos tiesību instrumentus, lai izveidotu un nodrošinātu stabilu pamatu datu un citas informācijas apmaiņai ar attiecīgām starptautiskām un trešo valstu organizācijām, kā mērķis ir nodrošināt visaptverošu pamatu to riska novērtējumiem un ar potenciālu risku saistītām aktivitātēm.	Līdz 2010. gadam sagatavot vispārīgu izklāstu un pārskatu par noderīgiem datu avotiem datu apmaiņai ar attiecīgo trešo valsti un starptautiskām organizācijām, kuras it īpaši ir saistītas ar aktivitātēm, kas attiecas uz riska novērtēšanu un potenciālu risku.	Ir sagatavots visaptverošs pārskats par noderīgiem datu avotiem.
Izveidot starptautisku sadarbību un izpētīt mehānismus ātras informācijas un datu apmaiņas veicināšanai, lai uzlabotu EFSA iespējas sniegt atbalstu riska vadītājiem ārkārtas situācijās.	Līdz 2010. gada sākumam aktīvi veidot sakarus ar iestādēm, kuru kompetencē ir tādu datu vākšana un izvērtēšana, kas saistīti ar ārkārtas situāciju novēršanu starptautiskās un trešo valstu organizācijās.	Sakari ir nodibināti, un tiek īstenota informācijas apmaiņa.

III mērķis – piedalīties starptautiska mēroga riska novērtēšanā		
Galvenās iniciatīvas	Pasākumi mērķa sasniegšanai	Panākumu rādītāji
Attiecīgos gadījumos paplašināt esošo sadarbību ar JECFA, JMPR, JEMRA, OIE, SAAK, EPPO un trešo valstu aģentūrām saistībā ar tādām aktivitātēm kā riska novērtēšanas plānošana, aicinājumi apkopot datus un dalīties ar riska novērtējumu izstrādei izmantoto informāciju. Noteikt nākamās riska novērtēšanas prioritātes starptautiskā mērogā un pilnībā izmantot starptautisko, trešo valstu un reģionālo iestāžu veiktos riska novērtējumus, vienlaikus saglabājot Eiropas zinātnisko konsultāciju neatkarību. Sadarbībā ar Komisiju noteikt un prioritizēt EFSA iesaistīšanos minētajās iniciatīvās, piemēram, riska novērtēšanas vadlīniju izstrādē un riska novērtēšanas metožu saskaņošanā starptautiskā mērogā.	Katru gadu īstenot riska plānošanas informācijas apmaiņu ar JEMRA, JECFA, JMPR sekretariātiem (OIE, SAAK, EPPO), kā arī kopā ar šīm iestādēm noteikt prioritātes un novērtēt ietekmi uz EFSA darbību – 2009. gada septembra sākumā. Ik pēc trīs mēnešiem apmainīties ar informāciju par riska novērtēšanas aktivitātēm ar starptautisko komiteju sekretariātiem, lai noteiktu datu apmaiņas un sadarbības iespējas – 2009. gada beigās. Piedalīties EK sagatavotajās un citās iniciatīvās, lai veicinātu riska novērtēšanas metožu saskaņošanu, un šajā sakarā aktīvi censties izveidot sadarbību ar starptautiskiem partneriem un iestādēm – nepārtraukti.	Plānošana un prioritāšu noteikšana, ņemot vērā starptautisko riska novērtēšanas iestāžu aktivitātes – 2009. gada beigas. Tiek īstenota informācijas apmaiņa, kā arī šajā jomā norit veiksmīga sadarbība ar starptautiskajām riska novērtēšanas iestādēm – 2009. gada beigas. Iesaistīšanās starptautiskās saskaņošanas aktivitātēs un darbs pie īpašiem saskaņošanas projektiem.

IV mērķis – veicināt saskaņotību riska komunikācijas jomā un vairot informētību par EFSA aktivitātēm starptautiskā mērogā		
Galvenās iniciatīvas	Pasākumi	Panākumu rādītāji
EFSA turpinās paplašināt esošās komunikācijas aktivitātes, kas ir saistītas ar riska novērtēšanas aktivitātēm, kuras tiek īstenotas kopā ar starptautiskajiem partneriem savstarpēju un globālu interešu jomās, daloties ar informāciju un mācoties par komunikācijas aktivitātēm, kā arī attīstot labo praksi. EFSA turpinās attīstīt savu esošo informācijas apmaiņas praksi, tai skaitā tādas darbības kā iepriekšēja informēšana par īpašiem jautājumiem un savlaicīga brīdināšana par galvenajiem publiskajiem paziņojumiem pirms to publicēšanas, un dalīšanās ar informāciju un sakaru uzturēšana ar partneriem saistībā ar potenciāliem un aktuāliem jautājumiem attiecībā uz EFSA darbību, šiem jautājumiem parādoties plašsaziņas līdzekļos un tiešsaistes informācijas avotos. EFSA palīdzēs veicināt starptautiskas platformas izveidi informācijas un pieredzes apmaiņai un kopīgas prakses un vadlīniju izstrādei, lai palīdzētu nodrošināt saskaņotību riska komunikācijas jomā.	Attīstīt regulāru dialogu ar starptautisko un trešo valstu pārtikas aģentūru komunikācijas un informatīvajiem departamentiem, izveidojot virtuālas apmaiņas platformu, lai dalītos ar labo praksi un iegūtajām zināšanām riska komunikācijas jomā – 2009. gada beigās. Nostiprināt politiku attiecībā uz iepriekšēju informēšanu un informācijas apmaiņu par riska komunikāciju – 2009. gada jūnijā. Ikgadējs seminārs kopā ar galvenajām organizācijām par riska komunikācijas praksē izmantotajiem instrumentiem un metodēm, kas tiek izmantotas kontaktu tīklu un sadarbības veidošanā – 2011. gada vidū.	Izveidots EFSA un dalībvalstīm pieejams virtuāls ārtīkls kopā ar starptautisko un trešo valstu iestāžu komunikācijas un informatīvajiem departamentiem. Ievērojot saskaņotus kritērijus, ir īstenota politika kopā ar partneriem, kas ir informēti par attiecīgajiem pasākumiem. Sekmīgi organizēts seminārs, kurā tika noteiktas galvenās aktivitātes turpmākai informācijas apmaiņai.